

Urednici i njihove biblioteke

Lijić, Josipa

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:826447>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-03**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU

ODSJEK ZA KULTURU, MEDIJE I MENADŽMENT

SVEUČILIŠNI PREDDIPLOMSKI STUDIJ KNJIŽNIČARSTVA

JOSIPA LIJIĆ

UREDNICI I NJIHOVE BIBLIOTEKE

ZAVRŠNI RAD

MENTOR:

izv. prof. dr. sc. Nives Tomašević

Osijek, 2020.

SAŽETAK

Danas je dobar urednik glavni arhitekt izdavačke kuće. On osmišljava nakladničke nizove, bira rukopise, oprema knjige pogovorima i komentarima, i smišlja te realizira marketinški pristup publici.

Čovjek bi na prvi pogled mogao doći do zaključka da je većini čitatelja urednički posao potpuno izvan percepcije, da čitatelje uopće ne zanima tko je urednik. No, upravo ono 'na prvi pogled' ovdje je ključna odrednica. Naime, u Hrvatskoj postoji dosta duga tradicija snažnih urednika koje bismo gotovo mogli nazvati urednicima-autorima, ljudima s izuzetnim reputacijama koji godinama nose određenu ediciju, bilo da je riječ o, kako je često nazivaju, 'kultnoj' biblioteci Hit. Kod nas urednici sve više osjećaju pritisak tržišta u smislu da nađu što više moguće autora koji se prodaju ili knjiga koje su potencijalni bestseleri. Urednik bi trebao više istraživati i iznutra pratiti i domaću i stranu književnost da bi mogao napraviti kvalitetan odabir. Veoma često urednici su ujedno i pisci. Razlog tome nije samo razumijevanje uloge i značaja uredničkog posla, a koje je stečeno iskustvom na vlastitoj koži.

Važnost urednika nikako se ne smije podcijeniti, bez obzira je li u pitanju uređivanje teksta domaćeg autora, ili, pak, klasika. Ključna razlika je u manevarskom prostoru urednika, koji je bitno manji kada je riječ o djelima stranih autora. Koliko god posao urednika bio važan, i koliko god to bilo jasno svima koji na ovaj ili onaj način sudjeluju u knjižnom lancu koji počinje s piscem, a završava s čitateljem, činjenica je da ovaj posao nije ni približno dovoljno cijenjen.

Cilj ovog rada je prikazati urednički posao u stvaranju biblioteke. Kvalitetnim radom i znanjem urednika može se postići uspjeh biblioteka. Uredničke ćemo biblioteke analizirati kroz bibliografiju izdanja, strukturu biblioteke i načelima kojima se urednik vodio pri uređenju biblioteke. Opisat ćemo rad petero urednika: Zlatka Crnkovića (biblioteka hit, itd i evergrin), Nikolu Andrića (Zabavna biblioteka), Josipa Bratulića (Biblioteka Croatica 1-100), Kristijana Vujičića (Biblioteka Bookmarker) i Seida Serdarevića (Večernjakova biblioteka). Ključne riječi: urednik, biblioteka, nakladnik, marketing.

Editors and their libraries

SUMMARY

Today, a good editor is the publishing house's chief architect. He designs publishing series, selects manuscripts, equips books with talks and comments, and devises and implements a marketing approach to the audience. At first glance, one might come to the conclusion that most readers have an editorial job completely out of perception, that readers are not at all interested in who the editor is. But it is precisely that 'at first glance' here that is the key determinant.

Namely, in Croatia there is a long tradition of strong editors that we could almost call editors-authors, people with exceptional reputations who carry a certain edition for years, whether it is, as it is often called, the 'cult' library Hit.

With us, editors are increasingly feeling the pressure of the market in the sense of finding as many authors as possible for sale or books that are potential bestsellers. The editor should research more and follow both domestic and foreign literature from the inside so that he can make a quality selection. Very often editors are also writers. The reason for this is not just an understanding of the role and importance of editorial work, which is gained through experience firsthand.

The importance of the editor should by no means be underestimated, regardless of whether it is a matter of editing a text by a domestic author, or a classic. The key difference is in the room for maneuver of editors, which is significantly smaller when it comes to works by foreign authors. As important as the job of an editor is, and as much as it is clear to anyone involved in a book chain that begins with the writer and ends with the reader, the fact is that this job is not nearly enough appreciated.

The aim of this paper is to present the editorial work in creating a library. With the quality work and knowledge of editors, the success of libraries can be achieved. We will analyze editorial libraries through the bibliography of publications, the structure of the library and the principles that guided the editor in organizing the library. We will describe the work of five editors: Zlatko Crnković (hit libraries, etc. and evergreens), Nikola Andrić (Entertainment Library), Josip Bratulić (Biblioteka Croatica 1-100), Kristijan Vujičić (Bookmarker Library) and Seid Serdarević (Večernjak Library).

Keywords: editor, library, publisher, marketing

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	2
UVOD.....	6
1.NAKLADNIK.....	7
2.UREDNIK.....	8
3.UREDNIŠTVO.....	9
4.GRAFIČKO LIKOVNI UMJETNIK.....	10
5.KNJIGA I MARKETING.....	11
6.POVIJEST BIBLIOTEKA.....	11
7.INSTANT BIBLIOTEKE.....	12
8.PRIMJERI UREDNIKA I NJIHOVIH BIBLIOTEKA.....	13
8.1 Urednik Nikola Andrić.....	13
8.1.1 Zabavna biblioteka.....	14
8.1.2 Analiza strukture zabavne biblioteke.....	15
8.1.3 Temeljna načela Zabavne biblioteke.....	16
8.1.4 Bibliografija izdanja Zabavne biblioteke.....	17
8.2 Urednik Zlatko Crnković.....	18
8.2.1 Biblioteka hit.....	19
8.2.2 Bibliografija izdanja Biblioteke hit.....	20
8.2.3 Biblioteka itd.....	20
8.2.4 Bibliografija izdanja Biblioteke itd.....	21
8.2.5 Biblioteka Evergrin.....	22
8.2.6 Bibliografija izdanja biblioteke Evergrin.....	22
8.3 Urednik Josip Bratulić.....	23
8.3.1 Biblioteka Croatica 1-100.....	24
8.3.2 Struktura biblioteke Croatica 1-100.....	25
8.3.3 Bibliografija izdanja biblioteke Croatica 1-100.....	26
8.4 Urednik Kristijan Vujičić.....	27
8.4.1 Biblioteka Bookmarker.....	28

8.4.2 Bibliografija izdanja biblioteke Bookmarker.....	29
8.5 Urednik Seid Serdarević.....	30
8.5.1 Večernjakova biblioteka.....	31
8.5.2 Bibliografija izdanja Večernjakove biblioteke.....	31
9. ZAKLJUČAK.....	33
10.LITERATURA.....	34
11.PRILOZI.....	35

Uvod

Urednik je važna spona u objavljivanju intelektualnog djela. Autori najčešće nude rukopise nakladnicima koji imaju izgrađenu izdavačku politiku, a neki i uhodane biblioteke. Riječ biblioteka donedavno se koristila dvoznačno: označavala je knjižnicu i sadržajno ujednačeni niz naslova koje objavljuje jedan nakladnik, te često pod uredništvom jedne osobe. Osim pojma biblioteka koristi se i pojam niz, koji je primjereniji jer odmah objašnjava o čemu se radi. Izdavači često imaju svoje omiljene autore, te provjerene urednike. Čitatelji često neke autore percipiraju kao autore određene nakladničke kuće. Stoga je nakladnik vrlo važna i nezaobilazna karika u lancu.

Urednici sami biraju autore s kojima će surađivati te tako stvaraju biblioteku. U nekim slučajevima autor dolazi do urednika te nudi rukopis. Kod prepoznatljive biblioteke stvara se vjerni krug čitatelja koji nestrpljivo iščekuju nove naslove. Čitatelji su potvrda uredniku da je uspio u svojem cilju osnivanjem određene biblioteke. Povratna informacija i kritika čitatelja daje nam sliku o nakladniku, uredniku i autorima unutar biblioteke.

Kvalitetna knjiga se stvara zajedničkim djelovanjem autora, urednika i nakladnika. Uloga urednika je presudna jer jedino on ima uvid u cjelinu. Urednik stvara cijeli tim suradnika koji će mu pomoći ostvariti kvalitetan proizvod/knjigu te na taj način osigurati kvalitetan rad nakladnika. Bitan dio uredništva je grafičko-likovni urednik koji daje doprinos svojim fotografijama i ilustracijama. One imaju posebnu vrijednost kod prvog objavljivanja.

Cilj rada je prikazati rad pet urednika i njihovih biblioteka po kojima su postali prepoznatljivi književnoj kritici i čitateljskoj publici. Njihov rad je prikazan kroz bibliografiju izdanja, strukturu biblioteka i načela kojim su se vodili. Urednici i biblioteke koje ćemo opisati u ovom radu su: Zlatko Crnković (biblioteka : Hit, Itd i Evergrin), Nikola Andrić (Zabavna biblioteka), Josip Bratulić (Biblioteka Croatica 1-100) i Kristijana Vujičića (Biblioteka Bookmarker).

Osnovna literatura za ovaj rad su knjige autora Srećka Jelušića: Ogledi o nakladništvu, te Zorana Velagića: Uvod u nakladništvo, zatim knjiga autora Crnković Zlatka: Carske Mrvice, doktorski rad Ivane Mandić - Hekman: Zabavna biblioteka Nikole Andrića: uloga i značenje te Knjiga o knjigama: Croatica 1 – 100 urednika Martina Grgurovca. Za završni rad su korištene i web stranice.

1. Nakladnik

Prema Jelušić, osoba odgovorna za nakladničko poduzeće, bilo u liku vlasnika ili glavnog direktora u formalno-pravnom smislu odgovorna je za sva izdanja određene izdavačke kuće.. Poslovi koje nakladnik obavlja u najvećoj mjeri ovise o veličini poduzeća. U malim nakladničkim kućama prvi čovjek je često i glavni urednik, što znači da ne vodi brigu samo o ukupnoj organizaciji i skladnom poslovanju poduzeća, prvenstveno financijskom nego i o uređivačkoj politici. Ako uz direktora i-/ili vlasnika poduzeća postoji i glavni urednik, teško je zamisliti da bi poduzeće moglo dobro poslovati kada dvije glavne osobe ne bi imale usklađenu politiku objavljivanja.¹

Nakladnik brine o procesu objavljivanja, financiranju i distribuciji knjiga. Dobra organizacija poslovanja bit je nakladničkog poduzeća. Financijska dobit je bitna kako bi nakladničko poduzeće opstalo. Nakladnici pribjegavaju različitim metodama poslovanja da bi opstali na tržištu. Često objavljuju uspješnice kako bi osigurali sredstva za izdanja kvalitetnijih knjiga koje imaju manji krug čitatelja. Nakladnik određuje uređivačku politiku izdavačke kuće. Dobrom suradnjom s glavnim urednikom i jasnom uređivačkom politikom stvara se sklad i prepoznatljivost na tržištu. Nakladništvo pored gospodarske ima i kulturnu funkciju. Odabirom naslova može se utjecati na čitateljske navike građana.

Pozitivni i negativni aspekti nakladništva prema Živković su:²

U negativne se pokazatelje ubrajaju:

1. ograničena zastupljenost tema na tržištu knjige
2. slaba kupovna moć stanovništva
3. visoka cijena knjige zbog malih naklada i velikih troškova proizvodnje
4. nedostatak prijevoda djela hrvatskih autora i nakladnika na inozemnom tržištu
5. nedovoljno izražen profil većine nakladnika
6. nepostojanje organizirane knjižarske mreže
7. nespremnost bankarskih ustanova da malim kreditima pomognu tržišno orijentirane nakladničke projekte.

Pokazatelji pozitivnih kretanja su:

1. pojedini nakladnici specijalizirali su se za određena područja

¹Isto. Str. 92.

²Živković, Daniela. Elektronička knjiga. Zagreb: Multigraf, 2001. Str. 171.

2. nakon Domovinskog rata na tržištu raste broj djela stranih autora
3. jačaju poslovne veze hrvatskih i inozemnih nakladnika
4. brza integracija Hrvatske u informacijski sustav i sve veći broj korisnika interneta
5. počeci elektroničkog nakladništva
6. otvaranje knjižara tiskane knjige na internetu
7. sve više nakladnika otvara svoje mrežne stranice
8. uvođenje suvremenih tehnika proizvodnje kao što je tisak na zahtjev.

Bez obzira na mnogobrojne negativne pokazatelje u nakladništvu ono ima perspektivu ako promišljeno osmisli svoje strategije (korporativna, poslovna, funkcionalna i marketinška). Nakladnici moraju dobro promisliti o vrsti i tipu knjiga koje će izdavati i za koje tržište, te kako će korporativnu strategiju prilagoditi svojim individualnim potrebama i planovima tj. kako razviti svoju nakladničku politiku. Jednako je važno osigurati dobre kadrove i transparentne izvore financiranja, te dobre marketinške strategije koje će osigurati prepoznatljivost na tržištu . Važno je i uvođenje novih tehnologija. On-line izdavaštvo je jedna od opcija. Ono je osobito privlačno za novu, mlađu populaciju koja se služi pametnim telefonima i tabletima na kojima mogu instalirati aplikacije za elektroničko čitanje knjiga. Uvođenje suvremenih tehnika proizvodnje na zahtjev još se ne prakticira u RH. Tu vrstu naručivanja knjiga može se obaviti on-line (npr. putem Amazona), međutim pokazatelji kod ove vrste usluge su jako niski, te se ne temelji na kvaliteti, nego kvantiteti. Bez obzira na značajne promjene i danas nakladnici nakon preuzimanja teksta od autora osiguravaju stručno, jezično i likovno-grafičko uređenje teksta.

2. Urednik

U proizvodnji kvalitetne knjige, osim polazišta – rukopisa, presudna je uloga urednika. Intelektualni i organizacijski doprinos urednika je visok i kada se knjiga počne uređivati, on zapravo jedini ima uvid u cjelinu.³

Uloga urednika je osobito istaknutija kod stvaranja nove biblioteke. Urednik pomno istražuje konkurenciju, pokušava predvidjeti financijsku dobit i pronalazi prostor u koji bi se uklopila nova biblioteka. Da bi urednik stvorio kvalitetnu biblioteku potrebno je puno rada pri pronalaženju novih kvalitetnih autorskih djela, oslušivanje senzibiliteta i čitateljskih navika publike, te prepoznavanje aktualnih društvenih kretanja. Potrebna je kvalitetna suradnja urednika i autora. Rad na rukopisu predstavlja interakciju urednika i autora. Autor voli osjetiti mišljenje

³ Jelušić, Srećko. Nav. dj. Str. 97.

urednika, te se rijetko događa da je rukopis prihvaćen iz prve. Postoje i situacije u kojima se urednik i autor ne slože te dolazi do povlačenja rukopisa i slučajeva u kojima autor nikad nije predao završnu inačicu rukopisa ili nakon mišljenja da je potrebna redaktura rukopis povukao.⁴

Autor nije siguran u kvalitetu rukopisa dok ne dobije mišljenje urednika. Rijetko se dogodi da je rukopis prihvaćen od prve. Urednik daje svoje sugestije o promjenama, a autor se mora složiti da bi rukopis bio dovršen. Uspjeh, osjećaj empatije, kreativnosti i želja za dobrom suradnjom s piscem potrebni su za uspješan rad urednika.

U daljnjem tekstu Jelusić opisuje osnovna područja urednikova profesionalnog interesa koja bi trebala biti poticanje i održavanje kreativne atmosfere i timskog rada, potražnja i naručivanje rukopisa, praćenje strane literature radi naručivanja prijevoda, posjećivanje sajmova knjiga radi uspostavljanja kontakta s autorima i drugim nakladnicima, organizacija predstavljanja izdanja koja potpisuje, komunikacija s novinama i časopisima i drugim javnim medijima.⁵

Urednik je kreator, stvaratelj i duhovna osoba. U radu s autorima i cijelim timom prilikom stvaranja biblioteka treba se voditi za unutarnjim osjećajem i vlastitom intuicijom. Isto tako ne smije izostati profesionalnost u radu, ona poslovna strana, koja je bitna za nakladničko poduzeće, suradnja s drugim urednicima, nakladnicima i ostalim profesionalnim osobama.

Tomašević u svojoj Knjizi: Knjiga, tranzicija, iluzija piše o tranziciji koja je od nakladništva zahtijevala prilagodbu uloge urednika koja traje i danas. Uloga urednika prije svega podrazumijeva napor usmjeren na (dotjerivanje) konzistentnosti autorova izričaja. Urednik je osoba koja je odgovorna za to da su knjige koje potpisuje jasno i dobro napisane te je uz lektora (koji popravljaju jezične pogreške) odgovoran za provjeru točnosti svih citata navedenih u knjizi. Urednik je, također, dužan upozoriti autora na one dijelove u tekstu koje je nužno korigirati ili na bilo koji način poboljšati.⁶

Urednik donosi sve važne odluke u vezi s pokretanjem nove biblioteke te autorima i djelima koja će se prezentirati unutar nje.

3. Uredništvo

Jelusić naglašava kako uredništvo nije osoba, ali mogli bismo reći da je kolektivna osoba. O tome koliko će uredništvo raditi timski ovisi kvaliteta izdanja određene nakladničke kuće, pa i

⁴Usp. Jelusić, Srećko. Ogleđi o nakladništvu. Zagreb: Naklada Ljevak, 2002. Str. 98.

⁵ Isto, str. 99.

⁶Tomašević, Nives; Miha, Kovač. Knjiga, tranzicija, iluzija. Zagreb: Ljevak, 2009. Str. 68.

njezin rad u cjelini. Autor katkad, posebno u velikim nakladničkim kućama, nema dodira sa svim subjektima koji surađuju na objavi izdanja, već samo s urednikom. U malim nakladničkim kućama, često zvanima neovisni nakladnici, mnoge poslove obavlja jedna osoba. Npr. vlasnik nakladničke kuće najčešće će obavljati i uredničke poslove. Moguće je da će za pojedini niz honorarno angažirati urednika koji je specijalist za određeno područje. Neovisni se nakladnici često specijaliziraju za područje u kojem se vlasnik suvereno kreće te mu nisu potrebni urednici.⁷

Rad uredništva odvija se unutar nakladničke kuće i nije vidljiv čitateljskoj publici. Publici je vidljiv finalni proizvod. Čitatelji određenih knjiga ili većeg dijela jedne biblioteke nisu upoznati s nakladničkom produkcijom. U većini slučajeva taj rad ih ne zanima, nego gotov proizvod - knjiga. Da bi pisac bio zadovoljan knjigom potreban je rad cijelog kolektiva te izvrsna suradnja urednika, redaktora, recenzenta, prevoditelja, lektora i korektora.

4. Grafičko likovni urednik

Mnoga su izdanja ilustrirana. Jelušić tvrdi kako je prikupljanje ilustracija važan posao koliko i rad na rukopisu. Ima slučajeva kada autor prikupi i priloži ilustracije uz rukopis. Zadaća je tada urednika da u dogovoru s grafičko likovnim urednikom odluči o tome koje su ilustracije potrebne i iz kojih će ih izvora pribavljati.⁸

Kako bi što bolje ilustrirali i obogatili rad na rukopisu, potrebno je pronaći fotografije koje do sada nisu objavljene, niti korištene. Autori često sami prikupe fotografije te ih prilože prilikom predaje rukopisa. Ako urednik nije zadovoljan, on će sam pronaći nove fotografije, surađujući s knjižnicama, arhivima, muzejima, i drugim institucijama, te kolekcionarima pojedine vrste građe kao što su fotografije, razglednice, geografske karte, crteži i umjetnička djela.⁹

Fotografije i grafičke ilustracije daju bolju i kreativniju dimenziju knjizi, slikovnici ili nekom drugom izdanju. Čitatelj bolje doživljava tekst jer ga može usporediti sa slikom, te ima jasniju percepciju autorovih riječi. Prvi put objavljene slike imaju veću vrijednost jer ih prvi put susrećemo i njihov jedini izvor je izdanje u kojem se nalaze. Pokraj slike je obavezno napisati izvor jer je bitno autorstvo fotografije. Važno je istaknuti njegovu ulogu u grafičko -likovnom uređenju.

⁷ Jelušić, Srećko. Nav. dj. Str. 100.

⁸ Jelušić, Srećko. Nav. dj. Str. 102-103.

⁹ Usp. Jelušić, Srećko. Ogleđi o nakladništvu. Zagreb: Naklada Ljevak, 2002. Str. 102

5. Knjiga i marketing

Božičević naglašava kako proizvodnja bez marketinga neće biti efikasna, marketing bez proizvodnje bačen je novac. Dakle ako marketing definiramo kao svaki oblik komunikacije s klijentom, javnim okruženjem ili tržištem na kojem zastupamo interese ili predstavljamo pripadnost nekoj tvrtki, u tijeku ili izvan radnog vremena, bilo da to činimo spontano ili organizirano, posredno ili neposredno, namjerno ili nenamjerno, onda podrazumijevamo i sve promotivne i distribucijske aktivnosti i planove koje poduzimamo kako bismo tržištu ponudili proizvode i usluge sa svrhom ostvarivanja uspješnog poslovanja i profita.¹⁰

Prilikom izlaska nove knjige bitno ju je predstaviti javnosti. Pritom uvijek postoji dvojba da li knjizi pristupiti kao robi ili kao kulturnom dobru. Bez obzira na pristup potrebno je ostvarit ukupnost radnji na promidžbi i osvajanju tržišta ili javnog mijenja. Marketinške aktivnosti se odvijaju na razne načine. Sve marketinške strategije imaju u vidu konkurenciju i kupce, te prema njima osmišljavaju procese svog djelovanja. Marketing u nakladništvu mora pružiti razlog za kupnju proizvoda/knjige. Stoga se nakladničke kuće moraju potruditi: upoznati tko su im čitatelji i koje su njihove „potrebe“ , produbiti znanje o menadžerskim tehnikama, posebno o marketingu, prikupljati podatke i informacije pomoću istraživanja tržišta, planirati komunikacijske instrumente , kontrolirati dobivene rezultate.

Najjednostavniji način je predstavljanje autora i nove knjige putem društvenih mreža (Facebook, Twitter, Instagram), gdje čitatelji mogu dati pozitivne i negativne komentare. Negativni komentari mogu imati loš utjecaj na ostale korisnike mreže te im odvući pažnju od knjige. Isto tako pozitivni pridonose pozitivnom širenju informacija te šire krug čitatelja. Jedan od tradicionalnijih načina predstavljanja knjige je u knjižnicama, gdje korisnici knjižnice i ostali koji žele doći mogu imati izravan susret s autorom knjige, s kojim mogu porazgovarati te dobiti potpis autora ako žele.

6. Povijest biblioteka

Civilizacija je nastala u Egiptu i Mezopotamiji, zemljama koje obilno navodnjavaju velike rijeke. Tu pronalazimo najranije primjere glavnog obilježja civilizacije, pisanja: ispisane glinene tablice, nastale nešto prije 3000. g. pr. Kr., pronađene su među arheološkim ostacima Sumerana, nadarenog naroda koji je živio na jugu Mezopotamije.¹¹

¹⁰Božičević, Hrvoje. Kako se kalio hrvatski nakladnik. Zagreb: Edicije Božičević, 2012. Str. 111-112.

¹¹Kason, Lajonel. Biblioteke starog sveta. Beograd: Clio, 2004. Str. 9.

Antički zapisi sadrže tek nasumične obavijesti o bibliotekama. Jedan od najkorisnijih je arheologija: na izvjesnom broju arheoloških nalazišta otkriveni su ostaci biblioteka koji nam daju predstavu o načinu i vrstama pisanja, nizovima biblioteka. Zapisi koji su na ovaj ili onaj način u vezi s bibliotekama, od objava kojima se odaje počast bogatim dobrotvorima do epitafa na nadgrobnim spomenicima skromnih službenika, dobrodošle su pojedinosti o različitim aspektima postojanja biblioteka. Arheološkim istraživanjem dolazimo do sve više podataka, stvarajući dodatne izvore, koje možemo iskoristiti kako bi obogatili povijest biblioteka¹²

Biblioteke označavaju razdoblje određenog vremena u kojem živimo. Kroz povijest ono nam pokazuje kako su pojedini narodi živjeli, razmišljali i djelovali u svojem društvu. pisci pišu, urednici stvaraju biblioteke. Očuvanjem kulturne baštine čuvamo povijest, koju s godinama nadograđujemo, kreativnim radom i proširivanjem znanja.

Značajke biblioteke su da okuplja (tematski, vremenski, autorski itd.) djela u smislen i povezan niz. Biblioteka daje pregled ili uvid u nečiji autorski rad ili neku temu.

7. Instant biblioteke

Božičević u svojoj knjizi: Kako se kalio hrvatski nakladnik opisuje instant biblioteke.¹³ Vodeći hrvatski novinski nakladnici, Jutarnji list – biblioteka XX. stoljeće, tj. Grupaciji EPH/WAZ, odnosno konkurentnom Večernjem listu i njihovim austrijskim partnerima. Jedni i drugi, očito dogovorno, postaju nakladnici knjiga. Jutarnji list pokreće ediciju stranih autora, a Večernjak ediciju domaćih pisaca. Niz knjiga zamišljen je u velikim nakladama, grafički dobro opremljenim (tvrđi uvez), a novinski distributer je poduzeće Tisak. Instant biblioteke su funkcionirale na način da su knjige bile dostupne na kioscima gdje bi kupci uz kupljenu novinu mogli uz manju nadoplatu kupiti knjigu. Takav način kupnje knjiga je privukao velik broj čitatelja i onih koji to nisu. Ovaj način brzog izdavanja knjiga sigurno nije na istoj razini kvalitete knjiga koje se prodaju u knjižarama po redovitoj cijeni te su naštetile nakladničkim kućama svojim opsežnim izdanjima.¹⁴

Prodaja knjiga krenula je brzo. Samom najavom prve knjige na kioscima, kupci su požurili po svoj primjerak. Velike naklade jamčile su veliku zaradu, ali ne i kvalitetu. Pogreške koje su se

¹²Usp. Kason, Lajonel. Biblioteke starog sveta. Beograd: Clio, 2004. Str. 5.

¹³Božičević, Hrvoje. Kako se kalio hrvatski nakladnik. Zagreb: Edicije Božičević, 2012..

¹⁴Usp. Božičević, Hrvoje. Kako se kalio hrvatski nakladnik. Zagreb: Edicije Božičević, 2012. Str. 93.

mogle naći u knjigama nisu bile bitne. Možemo reći da je knjiga privukla kupce, i kod pojedinih ljudi sigurno ponovno stvorila želju za čitanjem. Svrha knjiga je da riječ autora bude pročitana.

8. Primjeri urednika i njihovih biblioteka

U ovom dijelu rada opisat ćemo rad petorice urednika: Nikolu Andrića (Zabavna biblioteka), Zlatka Crnkovića (biblioteke hit, itd i evergrin), Josipa Bratulića (Biblioteka Croatica 1-100) i Kristijana Vujičića (Biblioteka Bookmarker).

8.1 Urednik Nikola Andrić

Slika 2. Nikola Andrić, izvor:

<http://www.matica.hr/kolo/319/svestrani-nas-vukovarac-nikola-andric-20819/>

Rodio se 5. prosinca 1867. u Vukovaru, a umro 7. travnja 1942. u Zagrebu. Već u pučkoj školi bio je izvanredan, što je dokazao i u osječkoj gimnaziji gdje je na maturi oduševio Vladina povjerenika prijevodom Vergilijeve *Eneide* s latinskoga na hrvatski i on mu je odmah ponudio stipendiju za studij slavistike i romanistike na Filozofskom fakultetu u Beču. Nastavlja s učenjem u Parizu, na Sorbonni i College de France. Doktorirao je 1907. godine u Beču kod

Vatroslava Jagića. Radio je kao suplent gimnazije i više trgovačke škole u Zemunu, kao dramaturg Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, jedan je od osnivača Dramatske škole na kojoj i predaje, profesor je u ženskome liceju, potom i u Prvoj realnoj gimnaziji u Zagrebu, urednik je Narodnih novina, za vrijeme Prvog svjetskog rata predsjednik je Društva hrvatskih književnika, intendant HNK-a u Zagrebu te pomoćnik ministra prosvjete Stjepana Radića. Hrvatsku je zadužio mnoštvom svojih članaka, knjiga i stručnih radova. Uređivao je Matičina izdanja Hrvatskih narodnih pjesama, za izvođenje na pozornici preveo više od 60 drama, pokrenuo i uređivao Zabavnu biblioteku koja je objavila 439 svezaka knjiga (603 broja). Za nas je osobito značajan kao osnivač Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku 1907. Brojne su njegove studije o književnosti i jeziku, a osobito je važan *Branič jezika hrvatskoga*, knjiga jezičnih savjeta objavljena u dva izdanja 1911. i preporučena za uporabu u školama, te *Šta je šta* (stvarni hrvatski rječnik u slikama), prvi slikovni rječnik hrvatskoga jezika koji je uredio zajedno s Isom Velikanovićem 1938.¹⁵

8.1.1 Zabavna biblioteka

Mandi-Hekman piše o Zabavnoj biblioteci Nikole Andrića koja je kontinuirano izlazila od 1913. pa sve do 1941. I to najprije jedanput, a zatim zbog zanimanja čitatelja, nerijetko i dvaput mjesečno. I tako punih dvadeset i osam godina.¹⁶

U nastavku teksta Mandić-Hekman opisuje kako je urednik Nikola Andrić poticao prevođenje stranih autora te je tako obogatio svoju biblioteku novim atraktivnim naslovima. Ti naslovi potaknuli su čitatelje na kupnju ili posudbu knjiga. Čitatelji su htjeli sve više stranih autora u Zabavnoj biblioteci Nikole Andrića, što znači da je privukao veliku čitateljsku publiku koja je voljela njegov rad. Posebno je vrijedan Andrićev filološki rad, kao što su bile i velike njegove zasluge u poticanju prevođenja u nas. Baš kao i u stvaranju uvjeta za širenje knjižarskoga tržišta ili pak razvijanje navike čitanja u hrvatskih čitatelja.¹⁷ Važnija su mu djela: *U vagonu* (pseudonim Miloje Fruškogorac), Zemun 1984., *Izvor starih kajkavskih drama*, Rad JAZU 1901., *Značenje Marka Marulića*, Zagreb 1901. (u povodu obilježavanja 400. obljetnice nastanka Judite) *Iz ratničke književnosti hrvatske*, Zagreb 1902., *Život i književni rad Pavla Solarića*, Rad JAZU, 1902., *Pod apsolutizmom*, Zagreb 1906., *Branič jezika hrvatskoga*, Zagreb

¹⁵Vujić, Vesna. Nikola Andrić u osnovnoškolskoj nastavi hrvatskoga jezika: u povodu 70. Obljetinice smrti. // *Život i škola* 28, 2 (2012). URL: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=140291 [pristup: 14.07.2020.]

¹⁶Andrić, Nikola. *Zabavna biblioteka: bibliografija katalog*. Split; Zagreb: Ex libris, 2007. Str. 11.

¹⁷Usp. Andrić, Nikola. *Zabavna biblioteka: bibliografija katalog*. Split; Zagreb: Ex libris, 2007. Str. 14.

1911., *Od Balkana do Montblanca I-II.*, Zagreb 1927., *Šta je šta. Stvarni hrvatski rječnik u slikama* (u suradnji s Isom Velikanovićem), Zagreb 1938.¹⁸

Hrvatski čitatelji imali su priliku upoznati se ne samo s tada recentnom svjetskom literaturom iz onih zemalja koje su nam već tada, po mnogo čemu bile poznate i bliske, nego i iz tzv. egzotičnih poput Japana, ili pak skandinavskih zemalja, a koje su prvi put postale dostupne u domaćem prijevodu: francuska (116), ruska (58), talijanska (32), engleska (31), poljska (24), hrvatska (20), njemačka (20), američka (19), češka (17), danska(17), španjolska (12), švedska (12), austrijska (5), norveška (5), švicarska (4), irska (3), slovenska (3), belgijska (2), bugarska (2), crnogorska (2), nizozemska(2), portugalska (2), turska (2), rumunjska (1), srpska (1).¹⁹

8.1.2 Analiza strukture Zabavne biblioteke

Mandić-Hekman prikazuje analizu strukture Zabavne biblioteke. Dvadeset i osam godina, koliko je Zabavna biblioteka izlazila, objavljena su: 603 broja u 441 svesku, razvrstanih u L (50) kola u formatu 12 x 19 cm, tvrdom platnenom i broširanom uvezu. U prvim godinama izlaženja Biblioteke, Andrić je kola obilježavao kao godišta (God. I., II. i III.), zatim je iduća dva označio kao tečajeve (Tečaj IV. i V.), da bi tek od šeste serije edicije knjige razvrstavao prema kolima. Izdanja su bila numerirana brojevima od 1 do 603 s tim da su pojedina izdanja bila višesveščana. I broj zastupljenih autora i uvrštenih djela ovisan je o tome slijedi li se zapis na naslovnici i glavnoj stranici, što je inače obveza za svaki stručan kataloški zapis ili se pak broje i oni drugi uvršteni autori i njihova djela koja se pojavljuju u pojedinom svesku, a nigdje nisu označeni. Ta skrivena djela nije moguće odmah uočiti jer se ne bilježe ni u kazalu, dok je priličan broj onih svezaka u kojima na kraju uopće nema kazala. Osim toga nerijetko se pojavljuju i svesci na kojima je istaknuto ime samo jednog od uvrštenih autora, a zapravo je riječ o izborima iz djela više autora.²⁰

Velikom zainteresiranošću čitatelja, u Zabavnoj biblioteci su izlazila dva izdanja mjesečno. S obzirom na to da je to veliki posao za jednog urednika, gdje je bilo potrebno planirati i nabaviti novo izdanje u izvorniku, prevesti ga, obaviti redakтуру i korekturu, prirediti za tisak, tiskati i, na kraju distribuirati pretplatnicima i knjižarima. U punih dvadeset osam godina koliko je biblioteka

¹⁸Isto. Str. 18.

¹⁹Isto. Str. 21.

²⁰Mandić-Hekman, Ivana. Zabavna biblioteka Nikole Andrića: uloga i značenje. Doktorski rad. Zagreb: I. Mandić-Hekman, 2012. Str. 29.

izlazila, Andrić je ispunjavao zadani broj izlaženja, gdje se pojedini svesci pojavljuju kao desetobrojevi. Budući da su postojali brojni pretplatnici morao je ispuniti dužnost da svi pretplatnici dobiju dvjestotinjak stranica po svesku. Cijena pretplate morala je odgovarati broju tiskanih araka, pojedinog primjerka na što je Andrić također pazio, kako bi dobio odgovarajući profit na kraju tekuće godine.²¹

Urednik Nikola Andrić zadao si je velik broj izlaženja dva sveska mjesečno kako bi zadovoljio svoje pretplatnike i ostalu čitateljsku publiku. S obzirom na zadanu brzinu izdanja, nerijetko su se dešavale pogreške pri navođenju autora te nisu navedeni svi, nego samo jedan.

8.1.3 Temeljna načela Zabavne biblioteke

Programska načela prema kojima je koncipirana i uređivana Zabavna biblioteka zapisao je sam Andrić u predgovoru Kataloga te je, uz ostale njezine zasluge posebno izdvojio tri osnovne činjenice: prva je da mnoga najzvučnija imena svjetske literature prva prenosila u našu književnost. Druga da je sva djela (osim skandinavska i turska) donosila u prijevodima iz izvornih jezika, a treća da se na čistoću jezika, po mogućnosti što više pazilo. Nadalje, temeljno načelo prema kojemu su se knjige birale bilo je da budu „najbolji književnici svjetske literature, ali da budu zabavni“.

Tako je do sada izdano na stotine nježnih romana i novela, koji su se svojim beletrističkom ljepotom upijali u srca čitateljica, ali i takvih koji su svojom dubinom (a možda gdjekada i svojom smionošću), jače zaokupljali muško zanimanje. Andrić se koliko je to uopće bilo moguće, pridržavao, a njihova je vrijednost osobito bila važna u smislu internacionalizacije književnoga ukusa hrvatskih čitatelja. Štoviše, komparativistička stajališta bila su poticajna, a s traudološkoga su značila i svojevrsnu zaštitu hrvatskoga jezika, koji je do tada prolazio kroz mnoga razdoblja sustavnoga razhrvaćivanja. To su neporecive i trajne zasluge Andrićeva pothvata s kojim je zacrtan i posve novi smjer u hrvatskom nakladništvu.²²

Kao što samo ime govori Zabavna biblioteka je svojom strukturom i načelima trebala biti zabavna i ispunjavati svoju ulogu kod ženskih i muških čitatelja. To je i uspijevala svojim beletrističkim naslovima te stranim autorima koji uvijek privuku čitateljsku publiku. Urednik je

²¹Usp. Mandić-Hekman, Ivana. Zabavna biblioteka Nikole Andrića: uloga i značenje. Doktorski rad. Zagreb:I. Mandić-Hekman, 2012. Str. 30.

²²Isto. Str. 56

uredno izvršavao svoju dužnost te visoki standard koji je postavio uredno izvršavao, te tako stvorio biblioteku koja će uvijek biti prepoznatljiva.

8.1.4 Bibliografija izdanja zabavne biblioteke

1913. – Dostojevski F. M.: Krotko janje, Knut Hamsun: Viktorija, Pierre Loti: U haremu, Oscar Wilde: Sablast od Cantervilla itd.

1914. – Paul Marguerite: Bijeli oklopnik, Hermann Bang: Grofica Urna, George Herbert – Wells: Nevidljvi čovjek itd.

1915. – Knut Hamsun: Misterije, Olga Waldow: Vjeročka, JuliusZeyer: Sestra Paskalina, Charles Dickens: Božićna pjesma, itd.

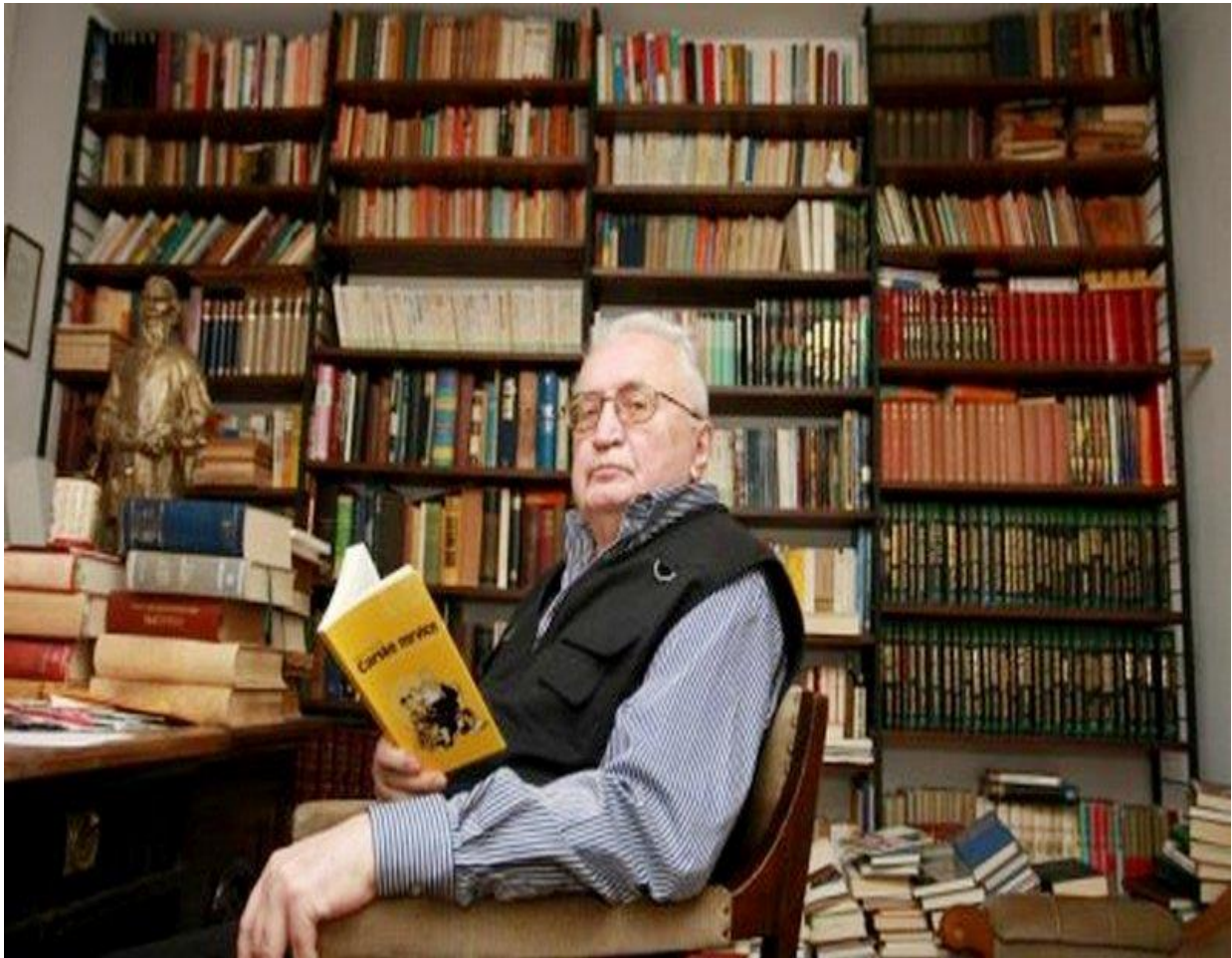
1937. – Alja Rahmanova: Tvornica novog čovjeka, André Maurois: Eduard VII. i njegovo doba, Juroslav Hašek: U sovjetskoj Rusiji, Julija Green: Levijaton: Lévithan.

1938. – Karel Novy: Hoćemo da živimo, Antonio Beltramelli: Sjena badema

1939. – Talijanska Ilirika, uredio: Olinko Delorko i Anton Nizeteo, Ruska lirika od Puškina do naših dana, složili i predgovore napisali: Josip Badalić i Nikolaj Fedorov, Poljska lirika: odabrao i uredio: Julije Benešić, Francuska lirika, uredio i predgovor napisao: Slavko Ježić.²³

²³Isto. Str. 301.

8.2 Urednik Zlatko Crnković

Slika 1. Crnković Zlatko, izvor: <http://pozeskivodic.com/na-danasnji-dan-u-caglinu-rodenu-zlatko-crnkovic-hrvatski-prevoditelj-knjizevnik-urednik-i-esejist/> [pristup:14.07.2020]

Zlatko Crnković (Čaglin kraj Požege, 1931.), književni prevoditelj, urednik i pisac. Diplomirao je engleski i njemački jezik i književnost u Zagrebu. Studirao je američku književnost u Berkeleyu (1961./62.). Prevodio je s engleskoga, ruskoga, njemačkoga i francuskoga. Od 1969. do umirovljenja 1994. pokretač je i urednik biblioteka hit, itd i evergreen u Nakladnom zavodu Znanje, a od 1997. uređuje biblioteku "Zlatko Crnković vam predstavlja". Preveo je oko 160 knjiga, uredio ih oko 600, a napisao šest: Knjige mog života (1998.), Pisac i njegov urednik (1998. s I. Aralicom), Prošla baba s kolačima (2002.), Knjiga snova (2003.), Knjigositnice (2003.), Oko Sljemena i globusa (2006., s I. Kušanom) i Carske mrvice (2009.).²⁴

Zlatko Crnković dobio je nagradu "Kiklop" 2006. godine za urednika godine. Zlatko Crnković kojeg možemo nazvati najvećim hrvatskim urednikom, pobijedio je za sljedeće odabrane naslove

²⁴Znanje d.o.o. , URL: <http://znanje.hr/autor-zlatko-crnkovic> [pristup: 14.07.2020]

iz biblioteke "Zlatko Crnković vam predstavlja": Pascal Bruckner: "Ljubav prema bližnjem" (2005.); Khaled Hasseini: "Gonič zmajeva" (2005.); Alice Sebold: "Sretnica" (2005.); Vladimir Vojnovič: "Život i neobične dogodovštine vojnika Ivana Čonkina" (2006.); Vidiadhur S. Naipaul: "Kuća za G. Biswasa" (2006.); Peter Pouncey: "Pravila za starce na čekanju" (2006.); Laurent Gaude: "Smrt kralja Tsongora" (2006.); Marilynne Robinson: "Gilead" (2006.); John Kennedy Toole: "Urota tupana" (2006.).²⁵ Preveo je brojna djela: L. N. Tolstoj, "Dva husara" (1956.), Meyer Levin, "Zločin stoljeća" (1964.), Mark Twain, "Dnevnik Adama i Eve" (1964.), Franz Kafka, "Pisma Mileni" (1968.), Jules Verne, "Carev glasnik" (1969.), F. M. Dostojevski, "Idiot, Znanje-Zora" (1975.), "Zločin i kazna" (1977.), Charles Dickens, "Oliver Twist" (1978.), N. V. Gogolj, "Mrtve duše" (1978.), Mark Twain, "Novinarstvo u Tennesseeju i druge priče" (1982.) Charles Bukowski, "Faktotum" (1987.), Truman Capote, "Doručak kod Tiffanya" (1991.), Edgar AllanPoe, Gavran (1996.), Ernest Hemingway, "Starac i more" (1998.), J. K. Rowling, "Harry Potter i kamen mudraca", "Harry Potter i odaja tajni", "Harry Potter i zatočenik Azkabana" (2000.), Marcel Proust, "Put k Swannu" (2004.), Felix Salten, "Bmbi" (2005.), Charles Bukowski, "Nema publike" i "Donesi mi svoju ljubav" (2008.).²⁶

8.2.1 Biblioteka *hit*

Utemeljena je 1969. godine, a osnovao ju je Zlatko Crnković. Prepoznatljiva je po izboru najboljih recentnih naslova romaneskne produkcije domaćih i stranih autora. Njezina estetika počiva na svojevrsnom balansiranju između zahtjeva visoke književnosti i popularne kulture. Komunikativnost teksta osnovno je načelo prema kojem se vodio prilikom odabira naslova. Do sada su u hit u objavljene brojne svjetske uspješnice te mnogobrojna djela nagrađena najuglednijim književnim priznanjima.²⁷

Crnković je svoj rad opisao u knjizi Carske mrvice. Iako se knjige u prva dva kola nisu dobro prodavale te su tiskane u 4000 primjeraka, u drugom je kolu naklada već bila različita. "Ljubavna priča" je bila prvi pravi hit – doživjela je u dvije godine tri izdanja. Knjige su izgledom bile atraktivne jer su bile uvezene u platno i imale šaren ovitak, s fotografijom u boji te dvije paralelne raznobojne pruge.²⁸

²⁵Algoritam, URL: <http://www.algoritam.hr/novosti.asp?p=vijest&id=847> [pristup: 14.07.2020]

²⁶Crnković, Zlatko. Carske mrvice: urednička zapamćenja. Zagreb: Znanje, 2009. Str. 196-201.

²⁷Znanje d.o.o. URL: <http://www.znanje.hr/>[pristup:14.07.2020.]

²⁸Usp. Crnković, Zlatko. Carske mrvice: urednička zapamćenja. Zagreb: Znanje, 2009. Str. 10-11.

Prepoznatljivost biblioteka Crnkovića može se uvelike zahvaliti Alfredu Palu koji je pridonosio svojim umjetničkim dodirima u pogledu dizajniranja biblioteka. Biblioteke itd i evergrin također je grafičko likovno uređivao Pal. Brojne svjetske uspješnice pridonijele velikoj tiražnoj prodaji knjiga, koje su prevedene na hrvatski jezik.

8.2.2 Bibliografija izdanja hit Biblioteke

Milan Kundera, "Šala" (1968.), Erich Segal, "Ljubavna priča" (1971.), Antun Šoljan, "Luka" (1974.), Ivan Kušan, "Naivci" (1975.), Zvonimir Majdak, "Stari dečki" (1975.), "Marko na mukama" (1977.), Tito Bilopavlović, "Ciao, slinavci" (1978.), Antun Šoljan, "Drugi ljudi na Mjesecu" (1978.), Erich Segal, "Oliverova priča" (1978.), Ivan Aralica, "Psi u trgovištu" (1978.), Irwin Shaw, "Prosjak i lopov" (1979.), Dimitrij Rupel, "Obiteljska veza" (1980.), Miljenko Smoje, "Velo misto" (1981.), Heinrich Boll, "Brižljiva opsada" (1981.), Pavao Pavličić, "Slobodni pad" (1982.), Woody Allen, "Sad smo kvit" (1983.), Milo Dor, "Posljednja nedjelja" (1985.), Ivan Kušan, "Prerušeni prosjak" (1986.), Collen McCullough, "Vjera za treći milenij" (1987.), Zvonimir Balog, "Pogled na zemlju" (1988.), Pavao Pavličić, "Koraljna vrata" (1990.), Ephraim Kishon, "Pomozi situ na svoju sramotu" (1992.), Pavao Pavličić, "Nevidljivo pismo" (1993.), Thomas Keneally, "Schindlerova lista" (1994.), Josif Brodski, "Vodeni žig" (1995.).²⁹

8.2.3 Biblioteka *itd*

Biblioteka *itd* prepoznatljiva je po žutoj boji. Ljudi u "Znanju" nazivali su je i "žuta". Startala je skromno 1974. godine, kada je u njoj izašla prva knjiga, zbirka "otkačenih" stihova Zvonimira Majdaka "Glavno da se gura". Godine 1975. izlazi niz od desetak naslova koji privlače iznimnu pozornost tadašnje književne kritike. *Itđ* je bio žanrovski mnogo raznovrsniji od hita – zato je i dobio to ime, koje je već u to vrijeme nosilo i kazalište što ga je osnovao Vjeran Zuppa. U *itđ* u je mogao objavljivati knjige svih mogućih žanrova – poezije, proze, drame, eseja, feljtona, putopisa, nove biblioteke. Druga je prednost bila pristupačna cijena – riječ je bila o broširanim izdanjima tiskanim u malim nakladama, ali i sa skromnijim autorskim honorarima. Najviša je naklada pojedinih knjiga bila 5000 primjeraka, a većina se tiskala između jedne i tri tisuće. I

²⁹Isto. Str. 202-209.

dizajn ove biblioteke bio je djelo Alfreda Pala. Uz osnovnu žutu boju imena autora, naslovi i podnaslovi djela bili su tiskani crnom bojom. Za svaku je knjigu tražio i podnaslov kojim će se odrediti žanr djela. Na poleđini svake knjige Pal je ponovio ime autora, naslov i podnaslov djela, samo u manjem obliku, a uz njih je ubacio i portret autora knjige. Biblioteka itd prodavala se od sama početka mnogo slabije od hita. Kada je na početku devedesetih godina nova ekipa većinskih vlasnika preuzela vlast i Nakladni zavod Znanje preimenovala u "Znanje d.d.", modificirana je oprema svih biblioteka koje je Crnković pokrenuo i uređivao. Modificirana je toliko da se teško može prepoznati, iako su ostali neki tragovi nekadašnjeg dizajna.³⁰

Raznovrsnost naslova itd biblioteke otvorila je vrata raznolikom krugu čitatelja te je uz pristupačnu cijenu broširanih izdanja bila je zajamčena prodaja i čitanost naslova itd biblioteke. I ovu biblioteku je dizajnirao Pal učinivši je prepoznatljivom po svojoj žutoj boji iako je ona kasnije preoblikovana u drukčiji dizajn. Iako je ova biblioteka zaostajala za hitom, i ona je imala veliki krug čitatelja te renomirana imena autora.

8.2.4 Bibliografija izdanja itd Biblioteke

Zvonimir Majdak, "Glavno da se gura" (1974.), Vesna Krampotić, "Dijamantni faraon" (1975.), Branko Hečimović, "13 hrvatskim dramatičara" (1976.), Pavle Zidar, "Marija Magdalena" (1977.), Boro Pavlović, "Velika ljubav" (1977.), Jakša Kušan, "Krvavi dani Bosne ponosne", 1-2 (1977.), Zvonimir Balog, "Riba na biciklu" (1977.), Luko Paljetak, "Ludo pjevanje u planinama" (1978.), Pavao Pavličić, "Stroj za maglu" (1978.), Vojislav Kuzmanović, "Zapisi o vlastitom umiranju" (1979.), Arsen Dedić, "Narodne pjesme" (1979.), Branimir Brljević, "Katarza" (1979.), J. L. Borges, "Priručnik fantastične zoologije" (1980.), Stjepan Tomaš, "Tatinska četvrt" (1980.), John Mortimer, "Will Shakespeare" (1980.), Enver Mehmedbašić, "Treće uho" (1981.), Miljenko Smoje, "Dnevnik jednog penzionera" (1981.), Jozo Vrkić, "Ljuti puti" (1982.), Augustin Stipčević, "Zatvorena vrata" (1982.), Stjepan Tomaš, "Smrtna ura" (1983.), Velimir Visković, "Mlada proza" (1983.), Luko Paljetak, "Pjesni na dubrovačku" (1984.), Slavenka Drakulić, "Smrtni grijesi feminizma" (1984.), Zvonimir Majdak, "Gradski ljubavnici" (1985.), Josip Pavičić, Hrvatska gibanica (1986.), Milan Selaković, "Sjeta pod lipom" (1990.), Vesna

³⁰Isto. Str. 15.

Parun, "Tronožac koji hoda" (1993.), Ivo Brešan, "Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja" (1993.), Vladimir Devide, "Antidnevnik prisjećanja" (1995.).³¹

8.2.5 Biblioteka evergrin

Biblioteka evergrin je zamišljena kao džepno izdanje u kojem će redovito izlaziti najuspješniji "hitovi" do tada, u visokim naklada više od 10 000 primjeraka. Rekorder je bio roman "Šala" Milana Kundere koji je tiskan odjednom u 20 000 primjeraka, nakon što se prije toga u hitu prodavao na kapaljku. Svaka je knjiga nosila svoj broj, kao i u ostalim bibliotekama koje je uređivao. U biblioteci evergrin, čast da ponese broj 1 pripala je humorističkom romanu Mome Kapora "Ada" koji je od 1977. godine, kada je tiskan u hitu, izašao u dva izdanja po 10 000 primjeraka. I ovu je biblioteku opremio inventivni Alfred Pal. Izradio je za nju i efektan logotip u obliku okruglog zelenog grma ispod kojeg piše "Evergrin". U petnaestak godina uređivanja te biblioteke izašlo je u njoj sedamdesetak naslova različitih žanrova, od romana i pripovijedaka preko publicističkih djela do poezije i memoara. Kako bi biblioteka evergrin bila uspješna, u njoj su se redovito morali pojavljivati hitovi, bilo to iz itda i hita, ili nekih drugih izdavača.³²

Iako je modificirana, džepna izdanja još uvijek postoje u privatnim biblioteka ljubitelja Zlatka Crnkovića. Popularnost džepnih izdanja u to je vrijeme bila velika, tim više jer je cijena takvih izdanja bila manja, nego tvrdo ukoričenih. Naklade nekadašnjih izdanja pojedinih nizova ne mogu se mjeriti s današnjima. Velik broj čitatelja i danas voli izdanja biblioteka Zlatka Crnkovića.

8.2.6 Bibliografija izdanja Biblioteke evergrin

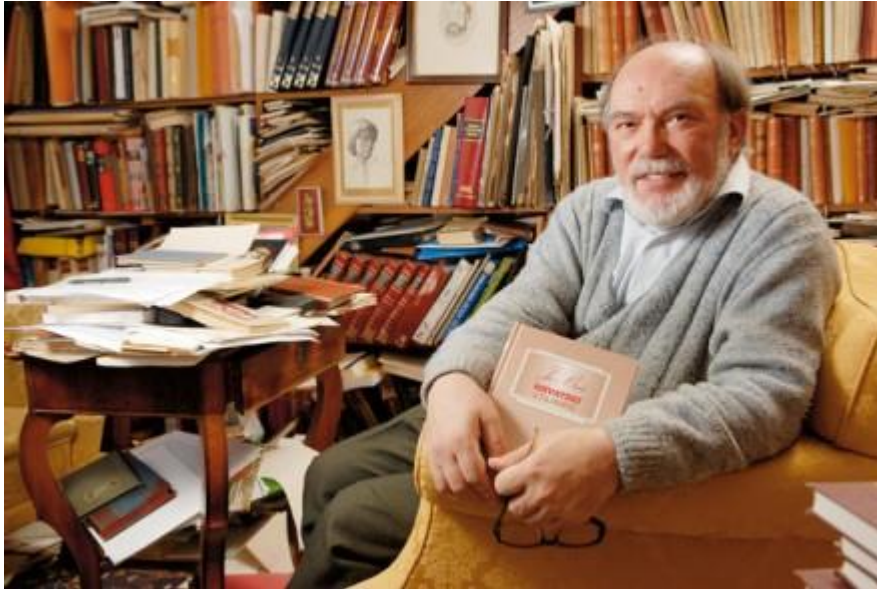
Giovannio Guareschi, "Don Camillo" (1980.), Arsen Dedić, "Brod u boci" (1980.), Albert Camus, "Stranac" (1980.), Richard Bach, "Galeb Jonathan Livingston" (1982.), Mark Twain, "Novinarstvo u Tennesseeju" (1982.), Francesco Petrarca, "Pjesme Lauri" (1982.), Pavao Pavičić, "Večernji akt" (1982.), Ernest Hemingway, Snjegovi Kilimandžara (1984.), Zvonimir Majdak, "Kužiš stari moj" (1984.), Willaim Shakespeare, "Soneti" (1984.), Ivan Kušan, "Toranj" (1985.), Slobodan Novak, "Mirisi, zlato i tamjan" (1985.), H. C. Andersen, Slikovnica bez slika (1986.), Luigi Pirandello, Izopćena (1987.), Bora Ćosić, "Uloga moje porodice u svetskoj

³¹Isto. Str. 209-214.

³² Usp. Crnković, Zlatko. Carske mrvice: urednička zapamćenja. Zagreb: Znanje, 2009. Str. 23-26.

revoluciji" (1987.), Pavao Pavličić, Dunav, "P.S. 1991 vukovarske razglednice" (1992), Ivan Aralica, "Majka Marija" (1992).³³

8.3 Urednik Josip Bratulić

Slika 3. Josip Bratulić, izvor: <http://kulturistra.hr/lang/hr/2012/04/predavanje-hrvatska-pasionska-bastina-josipa-bratulica-u-zagrebu/> [pristup: 14.07.2020.]

Akademik Josip Bratulić rođen je u Sv. Petru u Šumi 13. veljače 1939. Osnovnu školu pohađao je u rodnome mjestu, a gimnaziju u Pazinu. Filozofski fakultet upisao je u Zagrebu gdje je završio studij hrvatskoga jezika i književnosti i komparativnu književnost. Na istom je fakultetu magistrirao i doktorirao. Nakon završetka studija radio je u Staroslavenskom institutu »Svetozar Ritig«, a 1977. je prešao na Filozofski fakultet, gdje je redoviti profesor na Katedri za stariju hrvatsku književnost do umirovljenja. Bio je dekan toga fakulteta u ratnom razdoblju. Bavi se proučavanjem hrvatske književnosti, posebice starijih razdoblja, kao i studijem srednjovjekovnih slavenskih književnosti, pa je iz toga znanstvenog područja objavio niz rasprava i pojedinačnih knjiga. Uz monografiju o Istarskom razvodu (1978.) objavio je kritičko izdanje ovoga dragocjenog hrvatskog spomenika srednjovjekovne Istre koje je do sada doživjelo tri izdanja. Izdao je i kritičko izdanje Vinodolskog zakona, kao i nekoliko vrlo važnih pretisaka starih hrvatskih knjiga koje je popratio pogovorima i tumačenjima (*Prva hrvatskoglagoljska početnica*; Franjo Glavinić, *Četiri posljednjačlovika*; Antun Matija Relković, *Satir*; Josip Relković, *Kućnik*;

³³Isto. Str.214-216.

Antun Kanižlić, *Sveta Rožalija*; Ljudevit Gaj, *Kratka osnova*; *Lekcionar Bernardina Splićanina* itd.). Priredio je i preveo *Žitja Konstantina Ćirila i Metoda* (tri izdanja). Priredio je *Izabrane poslanice svetoga Jeronima*.

Objavio je do sada tri knjige svojih rasprava: *Istarske književne teme* (1987.), *Sjaj baštine* (1990.), *Izazov zavičaja* (1990.), zatim monografiju o kiparu Želimiru Janešu (1992.), te knjigu eseja *Mrvica sa zagrebačkog stola* (1994.), *Leksikon hrvatske glagoljice* (1995.), *Istra zavičaj starina i ljepota* (2000.), *Pula oduvijek* (2001.).

Sudjelovao je na brojnim domaćim i stranim međunarodnim znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu. Sudjelovao je na velikim kulturološkim projektima: Pisana riječ u Hrvatskoj, Dva tisućljeća pisane riječi u Istri, Hrvatski narodni preporod, Pavlini u Hrvatskoj, Hrvati i kršćanstvo kultura i umjetnost (Vatikan). Bio je u brojnim organizacijskim ili znanstvenim odborima skupova koje je organizirala Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (o Istarskom razvodu, o Matiji Vlaiću Iliriku, o Franji Glaviniću, o Šimunu Kožičiću-Benji). Član je brojnih uredništava časopisa i biblioteka. Za seriju »Istra kroz stoljeća« priredio je desetak knjiga. Autor je brojnih scenarija za obrazovni program Hrvatske radiotelevizije.

U Razred za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti izabran je za člana suradnika prvi put 19. svibnja 1988., a drugi put 28. svibnja 1998. Za člana HAZU izabran je na Glavnoj skupštini 18. svibnja 2000. Predsjednik je Matice hrvatske od 1996. do 2002. godine. S profesorom Želimirom Janešom ostvario je jedinstveno spomen-obilježje »Aleju glagoljaša Roč-Hum«, za koju je napisao i vodič (dva izdanja).³⁴

8.3.1 Biblioteka Croatica 1-100

Biblioteka Croatica 1-100 zamišljena je kao reprezentativan stosveščani izbor hrvatskih književnika i njihovih djela – od prvih pisanih spomenika do druge polovice 20. stoljeća. U nastavku teksta knjige *Knjiga o knjigama : Croatica 1-100* koju je uredio Martin Grgurovac piše kako se u biblioteci 1-100 nisu nalazili pisci koji su još živi, tj. oni su isključeni. Kriteriji biranja pisaca su bili vrijednosni, biblioteka predstavlja sveukupnu hrvatsku književnost po svim književnopovijesnim aspektima. Tako osim izabranih djela pojedinih pisaca iz različitih epoha imamo sintetske izbore posvećene razdobljima hrvatske srednjovjekovne književnosti i hrvatskoga renesansnoga pjesništva. Isto su tako u zasebnim izdanjima zastupljene narodne epske pjesme, narodne pripovijetke, pučka drama, putopisna književnost. Osobita je pozornost

³⁴Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, URL: <http://info.hazu.hr/josip-bratulic-biografija> [pristup: 14.07.2020.]

posvećena i geografsko-književnomu aspektu: prvi put se u okviru jednoga projekta sustavno prikazuje i izvan domovinska književnost. Riječ je o onim hrvatskim piscima koji su živjeli i djelovali izvan matične književnosti: gradišćansko-hrvatskim, hrvatskim bokeljskim i bosansko-hercegovačkim. Kako bi se ostvario plan prvog urednika Vinka Brešića, trebao je rad cijelog uredništva. Njegova namjera je bila da knjige priređuju mlađi znanstvenici i književni stručnjaci. Mlađim timom se željelo privući mlade čitatelje u suradnji s mladim književno-znanstvenim timom. Osim njih i svi ostali čitateljski naraštaji su pomogle uspjehu biblioteke Croatica -100, kako bi se projekt urednika uspio ostvariti.³⁵

Biblioteka Croatica 1-100 je reprezentativan primjer hrvatske književnosti. Privukla je sve naraštaje, svojim naslovima, raznovrсноšću dijela, hrvatskih autora koji su djelovali u svojoj domovini, ali i izvan nje.

8.3.2 Struktura biblioteke Croatica 1-100

Grgurovac ističe kako prilagođenost biblioteke najširoj čitateljskoj publici ni u kojoj mjeri nije utjecala na njezinu ozbiljnost, studioznost i pouzdanost. Pojedine knjige s priređivačkoga motrišta ispunjavaju najstrože književno-znanstvene kriterije (npr. Izabrana djela Marina Držića, te Planine Petra Zoranića što ih je priredila Mira Muhoberac). Biblioteka Croatica 1-100 danas ima veoma važnu kulturnu misiju, tj. znatno nadilazi okvire običnoga izdavačkoga projekta. Nije stoga neobično da je 1998. godine ovoj biblioteci za prvih pedeset naslova dodijeljena nagrada HAZU "Josip Juraj Strossmayer" za najuspješniji nakladnički pothvat. S obzirom na to da je ovaj projekt trajao nekoliko godina, neki su pisci u međuvremenu umrli, čime su "stjecali pravo" da svojim djelima budu zastupljeni u biblioteci. U takvoj situaciji neki su od njih uvršteni (npr. Matko Peić), a neki nisu (npr. Zvonimir Golob). Uostalom, o poteškoćama na koje je projekt Croatica 1-100 nailazio tijekom svoje realizacije možda najdrastičnije govori smrt njezinih suradnika (Mladen Kuzmanović), ili članova Uredničkoga vijeća Uredničkoga vijeća (Vinko Nikolić).³⁶

Iako je biblioteka prvenstveno bila prilagođena srednjoškolskoj i studentskoj populaciji, biblioteka je imala širok krug čitatelja te je shvaćena kao ozbiljna biblioteka, pisaca visoke vrijednosti, strukturom naslova i sadržaja koji su privlačili i studente i znanstvenike.

³⁵Usp. Knjiga o knjigama : Croatica 1-100 / uredio Martin Grgurovac. Vinkovci: Riječ; Cerna: Pauk, 2001. Str. 31.

³⁶Isto. Str. 31-32.

8.3.3 Bibliografija izdanja Croatica 1-100

- I. kolo: Zbornik hrvatske narodne epske pjesme, August Šenoa: Pjesme i proza, Josip Kozarac: Mrtvi kapitali – pripovijesti, Antun Gustav Matoš: Pjesme – pripovijesti – putopisi, Marko Marulić: Judita, Ivana Brlić-Mažuranić: Priče iz Davnine – Čudnovate zgode šegrta Hlapića, Ivan Kozarac: Đuka Begović, itd.
- II. kolo: Petar Preradović: Pjesme, Dinko Šimunović: Mrkodol i druge pripovijesti, Antun Nemčić: Putosnice, Ivo Andrić: Izabrana djela, Dobriša Cesarić: Izabrane pjesme, Ante Kovačić: U registraturi, Josip Eugen Tomić: Opančarova kći – Zmaj od Bosne, Vjenceslav Nova: Posljednji Stipančići, Marin Držić: Dundo Maroje i druga djela itd.
- III. kolo: Petar Zoranić: Planine, Andrija Kačić Miošić: Razgovor ugodni naroda slovinskoga, Tin Ujević: Pepeo srca, Antun Branko Šimić: Tijelo i mi, Mate Balota: Živi glas Hrvatske Istre, Vladimir Kovačić: Jantar na suncu, Viktor Vida: Izabrane pjesme, itd.
- IV. kolo. Ivan Mažuranić: Izbor iz djela, Juraj Baraković: Vila Slovinka, Juraj Šižgorić: Izbor iz djela, Matko Peić: Putnik bez putovnice, Junije Palmotić: Pavlimir, Zbornik: Hrvatska poezija humanizma i renesanse, Zbornik: Knjiga o knjigama –Croatia 1-100, itd.³⁷

³⁷Isto. Str. 51.

8.4 Urednik Kristijan Vujičić

Slika 4. Kristijan Vujičić, izvor: <https://fraktura.hr/autori/kristijan-vujcic> [pristup: 14.07.2020]

Kristijan Vujičić rođen je 13. travnja 1973. u Zagrebu gdje je završio osnovnu i srednju školu te diplomirao filozofiju i religiologiju. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu polazi poslijediplomski studij iz područja suvremene filozofije. Napisao je četiri knjige: *Gospodin Bezimeni* (uži izbor za Nagradu Fran Galović 2007.), u suradnji sa Željkom Špoljarom *Welcome to Croatia: doživljaji jednog turističkog vodiča* (Nagrada Kiklop 2006.), *Udruženje za mravlje igre* te knjigu *Ponavljanje*. Objavljivao je tekstove i recenzije u više časopisa za kulturu i dnevnih listova (*Republika*, *Vjesnik*). Radi u Nakladi Ljevak kao urednik. U Knjižnici i čitaonici Bogdana Ogrizovića uređuje i vodi tribine na kojima se obrađuju društveno-humanističke teme. Živi u Zagrebu.³⁸

³⁸Ljevak, URL: <http://www.ljevak.hr/knjige/kategorija-1-autori/autor-208-kristijan-vujcic> (14.07.2020)

Kristijan Vujičić pripada među agilnije pripadnike zagrebačke književne scene, s obzirom na to da je njegov urednički rad obilježio mnoga izdanja Naklade Ljevak. Iako kao pisac se više okreće duhovnim temama, kada je posao urednika u pitanju bira široki opus tema prilagođen svim vrstama čitatelja. Također, tribine koje pod nazivom 'Paralelni svjetovi' redovito organizira u Knjižnici Bogdana Ogrizovića uvijek su dobro posjećene i zanimljive, pa je njegov spisateljski rad u odnosu na sve to ipak u drugom planu. Kristijan Vujičić bio je nominiran za Kiklopa u kategoriji urednika/ce godine. Iz čega možemo zaključiti da se rad Kristijana Vujičića cijeni i da je priznat kao urednik.³⁹

Kristijan Vujičić spada među mlađe urednike, nadahnute novim, modernim temama koje privlače čitateljsku publiku. Osim uredničkim poslom bavi se pisanjem, i vođenjem tribina, što pridonosi popularizaciji njegova rada. Svaki marketing je dobar marketing. Samopromocija sebe kao urednika je uvijek dobro došla jer tada čitatelji s nestrpljenjem čekaju nove uredničke i spisateljske naslove.

Vujičić kao urednik obavlja svoj posao u skladu s poslom urednika, od dogovora s autorom o mogućoj temi, preko praćenja rada u pojedinim fazama, uredničkog čitanja završenog djela, provjeravanja lektorskog posla, dogovora sa studijem o načinu prijeloma i dizajna knjige, ponovnog čitanja knjige prije odlaska u tisak, stalne komunikacije s autorom (ili prevoditeljem) te pregledavanja probnih otisaka iz tiskare. Kao urednik sklon je biranju knjiga koje imaju kulturološku vrijednost, a ne prvenstveno autora i naslova koji će donijeti zaradu, te stvoriti tržišnu vrijednost. Razumijevanje Uprave kuće za urednika je bitno kako bi imao slobodu u odabiru pisaca koje će sačinjavati biblioteku, da bi mogao slijediti unutarnji osjećaj.⁴⁰

8.4.1 Biblioteka Bookmarker

Biblioteka Bookmarker je interdisciplinirana biblioteka za urbane čitatelje. A kada je pak riječ o knjigama na koje je Vujičić naročito ponosan, tu ubraja 'Jugoslaviju i svijet 1968.' Hrvoja Klasića, 'Kulturu putovanja' Deana Dude i 'Hod po rubu' Rujane Jeger te od inozemnih autora odnosno prijevoda 'Marshalla McLuhana' Douglasa Couplanda, 'Filozofiju za život' Julesa Evansa, 'U prilog Bogu' Karen Armstrong i 'Magnetizam gluposti' Aleša Bunte. Kao urednik godišnje uredi oko 15 naslova. Kako bi rad obavio kvalitetno, bitno je pratiti rad pisca od predaje rukopisa do samog izdanja. Biranje autora s kojima će surađivati te čije će rukopise pratiti je

³⁹Usp. Tportal, URL: <http://www.tportal.hr/kultura/knjizevnost/238661/Knjiga-s-dozom-duhovnosti-ali-bez-propovijedanja.html> [pristup: 14.07.2020.]

⁴⁰ Usp. Tportal, URL: <http://www.tportal.hr/kultura/knjizevnost/238661/Knjiga-s-dozom-duhovnosti-ali-bez-propovijedanja.html> [pristup: 14.07.2020.]

iznimno važno. Okružio se kvalitetnim suradnicima kao što su prevoditelji Damir Biličić, Marko Gregorić, Petra Štrok, lektor Jakov Lovrić, stručna redaktorica pojedinih filozofskih knjiga Nadežda Čačinović, dizajner naslovnica Bojan Kanižaj itd. Puno je naučio o predanom uredničkom radu od svoje starije kolegice Nade Brnardić, koja uređuje značajne naslove s područja književnosti i publicistike, otkriva Vujičić kako funkcionira urednički posao u današnjoj Hrvatskoj.⁴¹

8.4.2 Bibliografija izdanja biblioteke Bookmarker

2005. – John Rose: Sustavi moći; Slavoj Žižek: Irak: posuđeni čajnik

2006. – Noam Chomsky: Imperijalne težnje: razgovori o svijetu nakon 11. 9.; Kristijan Vujičić i Željko Špoljar: Welcome to Croatia.

2007. – Richard Koch i Chris Smith: Samoubojstvo zapada.

2008. – Slavoj Žižek: O nasilju; Jacques Rancier: Mržnja demokracije; John Lloyd i John Mitchinson: Knjiga općeg neznanja; Noam Chomsky: Promašene države: Zloporaba vlasti i napad na demokraciju

2009. – Frank Furedi: Poziv na teror; Olivier Razac: Politička povijest bodljikave žice.

2010. – Terry Eagleton: Razum, vjera i revolucija; Eduard Punset: Put prema ljubavi, Max Frisch: Crni kvadrat.

2011. – Terry Eagleton: Zašto je Marx bio u pravu; O zlu; Andreas Weber: Sve osjeća; Peter Sloterdijk: Filozofski temperamenti; Vern L. Bullough i Bonnie Bullough: Seksualni stavovi.

2012. – Srećko Horvat: Pažnja! Neprijatelj prisluškuje: razgovori s vodećim intelektualcima današnjice

2013. – Noam Chomsky: Sustav moći: razgovori o globalnim demokratskim pobunama i novim izazovima pred američkim imperijem.⁴²

⁴¹ Usp. Tportal, URL: <http://www.tportal.hr/kultura/knjizevnost/238661/Knjiga-s-dozom-duhovnosti-ali-bez-propovijedanja.html> [pristup: 14.07.2020.]

⁴²Ljevak, URL: <http://www.ljevak.hr/> [pristup: 14.07.2020.]

8.5 Urednik Seid Serdarević

Slika 5. Seid Serdarević, izvor: <https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/seid-serdarevic-trebat-ce-nam-vise-od-godinu-da-dodemo-na-pozitivnu-nulu-15007963> [pristup: 14.07.2020]

Seid Serdarević rođen je 1970. u Njemačkoj. Završio komparativnu književnost, češki jezik i književnost 1994. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Dobitnik Herderove stipendije 1995. godine kao stipendist Mirka Kovača, dobitnik prestižne stipendije Frankfurtskog sajma knjiga Frankfurt Book Fair Fellowship 2006. te niza drugih stipendija. Radio kao lektor hrvatskoga jezika na Sveučilištu u Bambergu, Njemačka (1996. - 1998.), pokretač i glavni urednik časopisa za književnost i kulturu Zor, uređivao časopise Cicero i Tema, radio kao urednik u nakladničkoj kući Hena-com, uređivao Večernjakovu biblioteku. Vodio Zagrebačke književne razgovore i Regionalnu konferenciju P. E. N.-a s temom, 'Književnost i globalizacija' (Zagreb 2001.); selektor suvremene književne produkcije za Sajam knjiga u Jeruzalemu 2001. selektor i urednik knjižice suvremenih hrvatskih književnika u izdanju Hrvatskih nezavisnih nakladnika za Sajam knjiga u Frankfurtu 2001., vodio je tribinu (produljeni medijski događaj) – čitanja neobjavljenih rukopisa P. E. N.-a pod nazivom, 'Iz prve ruke' Objavljuje eseje i književne kritike u Republici, Quorumu, na III. programu Hrvatskog radija, Forumu, Vijencu, Zarezu, Fokusu, Nedjeljnoj Dalmaciji, Jutarnjem listu. Godine 2002. sa suprugom Sibilom Serdarević osnovao nakladničku kuću Fraktura, gdje je glavni urednik. Knjiga u pripremi: Station to station – postaje domaće i strane proze 2000. – 2002., književne kritike (u tisku, 2007.) Nagrada Kiklop 2007. - za urednika godine.⁴³

⁴³ Fraktura, URL: <https://fraktura.hr/nas-tim> [pristup: 14.07.2020]

8.5.1 Večernjakova biblioteka

Najbolja literatura je slogan i program, u knjižari će dobiti i svoju fizičku dimenziju. Ondje se mogu pronaći frakturina izdanja, izabrana izdanja drugih nakladnika, najbolju, relevantnu beletristiku i publicistiku, stripove i monografije. O svakoj knjizi moći ćete porazgovarati, dobiti preporuku za čitanje. Večernjakova biblioteka bit će prostor druženja i razgovora o knjizi, mjesto na kojem će se svaki ljubitelj knjige osjećati kao kod kuće, i bolje nego kod kuće. Kao posebnost knjižare, iz Frakture ističu da je čitav strop oslikao slikar Tomislav Buntak, dekan Akademije likovnih umjetnosti. Strop je podijeljen u niše, a u svakoj od njih nalazi se po jedan crtež s mnoštvom likova. Svi crteži inspirirani su djelima klasične književnosti posjetitelji su pozvani prepoznati o kojim je djelima riječ. Frakturin ‘Dnevni boravak za sve ljubitelje knjige’ donosi bogat program u večernjim satima, kada će se u knjižari organizirati razgovori s piscima, tribine, predstavljanja knjiga, programi književnih festivala, diskusije o aktualnim temama, te unplugged koncerti. U prvome tjednu nakon otvaranja, večernji program na otvaranje knjižare, 6. Srpnja 2020, donosi razgovor urednika Krune Lokotara i pjesnika Marka Pogačara ‘Korov, ili protiv književnosti’. U utorak, 7. srpnja, Damir Zlatar Frey predstaviti će svoju knjigu ‘Istarska Lady Macbeth’, a uz autora o knjizi će govoriti Sibila Petlevski i glavni urednik Frakture Seid Serdarević. U srijedu, 8. srpnja na redu je ‘Translators corner razgovor s prevoditeljima’, a sudjeluju Mia Pervan, Ana Badurina i Marko Kovačić. Razgovor vodi Andrija Škare. Dan kasnije, u četvrtak 9. srpnja, u Knjižari Fraktura svoj novi roman ‘Panorama’ predstaviti će slovenski pisac Dušan Šarotar. Razgovor s autorom vodit će Roman Simić. U petak 10. srpnja svoj roman ‘Nježna stvorenja’ predstaviti će Neven Vulić. Uz autora o knjizi će govoriti Luiza Bouharaoua i Seid Serdarević, a ulomke iz knjige čitat će Jadranka Đokić. Knjižara Fraktura novi je nezaobilazni punkt u kojem se štošta može vidjeti i doživjeti.⁴⁴

8.5.2 Bibliografija izdanja Večernjakove biblioteke

[Donna Leon]. 1. Venecijanski finale / Donna Leon ; [s engleskog preveo Nenad Patrun] [2005].

[Donna Leon]. 2. Smrt u tuđini / Donna Leon ; [s engleskog prevela Branka Žodan] [2005].

[Donna Leon]. 3. Odjeven za smrt / Donna Leon ; [s engleskog preveo Nenad Patrun] [2005].

⁴⁴ Usp. HRT Magazin, URL: <https://magazin.hrt.hr/631506/price-iz-hrvatske/frakturina-knjizara-otvorena-u-zagrebu> [pristup: 14.07.2020]

[Donna Leon]. 4. Ruka pravde / Donna Leon ; [s engleskog prevela Branka Žodan] [2005].

[Donna Leon]. 5. Acqua alta / Donna Leon ; [s engleskog preveo Nenad Patrun]

U registraturi / Ante Kovačić 2004. . [Knjiga]

Koraljna vrata / Pavao Pavličić 2004. . [Knjiga]

Dunja u kovčegu / Milan Begović 2004. . [Knjiga]

Toranj : ljetopis za razbibrigu / Ivan Kušan 2004. . [Knjiga]

Povijest pornografije / Goran Tribuson 2004. . [Knjiga]

Isušena kaljuža / Janko Polić Kamov 2004. . [Knjiga]

Vrata od utrobe / Mirko Kovač 2004. . [Knjiga]

Čangi / Alojz Majetić 2004. . [Knjiga]

Bolja polovica hrabrosti / Ivan Slamnig 2004. . [Knjiga]

Kurlani : Gornji i Donji / Mirko Božić 2004. . [Knjiga]

Vježbanje života : kronisterija / Nedjeljko Fabrio 2004. . [Knjiga]

Proljeća Ivana Galeba : igre proljeća i smrti / Vladan Desnica 2004. ⁴⁵

⁴⁵KGZ,URL:

<https://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?¤tPage=3&searchById=1&sort=0&spid0=1&spv0=duhovni+roman&xm0=1&selectedId=215001801> [pristup: 14.07.2020.]

9. Zaključak

Stvaranje biblioteke je dugotrajan posao koji zahtijeva znanje, vještine i ljubav prema knjizi. Biblioteku stvara urednik prema svojim osobnim afinitetima ali imajući u vidu čitateljsku publiku kojoj je biblioteka namijenjena. Urednik biblioteku može posložiti tematski, žanrovski, geografski, povijesno itd. U stvaranju biblioteke sudjeluje niz stručnih ljudi: urednik, lektor, korektor, fotograf, grafički urednik i mnogi drugi. Urednik stvara biblioteku osobnim nahođenjem i željom da niza knjiga objedini prepoznatljivim nazivom. Marketing je važan u privlačenju čitatelja i za uspješnost na tržištu. On se može realizirati putem raznih medija a to su na prvom mjestu elektroničke obavijesti putem pametnih telefona, e-maila, web stranica itd. Književne nagrade utječu na dojam o piscu i uredniku, a time donose profitabilnost nakladniku. Urednici u svojim bibliotekama pokazuju širinu i slobodu pri izboru tema. Prilagodbu današnjem društvu i stvaranjem prepoznatljivog identiteta same biblioteke stvaraju urednika kojeg pisci žele.

U ovom radu sam prikazala pet uspješnih urednika koji su stvorili uspješne i profitabilne biblioteke knjiga: od Andrića koji se zalagao za književnost i kontinuiranost izlaženja i stvorio je široku čitateljsku publiku koja je voljela njegov rad. Zlatka Crnkovića možemo nazvati najvećim hrvatskim urednikom. .) Dobio je nagradu za urednika godine, bavio se pisanjem i prevođenjem Urednik Josip Bratulić doprinio je sveukupnoj hrvatskoj književnosti stvorivši biblioteku Croatica: 1-100. Ona je imala kulturnu misiju u obrazovanju mladih znanstvenika i studenata, koju je prerasla te postala biblioteka za sve čitatelje. Od mlađih urednika koji stvaraju novo doba, spada Kristijan Vujičić. Kao urednik bira širok opus tema prilagođen različitoj čitateljskoj publici. Stvaranjem biblioteka stvara se povijest određenog vremena. Svi navedeni urednici su doprinijeli obrazovanju, kulturnom uzdizanju i postizanju većeg intelekta kod svih generacija.

10. Literatura

1. Algoritam, URL: <http://www.algoritam.hr/novosti.asp?p=vijest&id=847> [pristup: 14.07.2020]
2. Andrić, Nikola. Zabavna biblioteka: bibliografija katalog. Split ; Zagreb : Ex libris, 2007.
3. Božičević, Hrvoje. Kako se kalio hrvatski nakladnik. Zagreb: Edicije Božičević, 2012.
4. Crnković, Zlatko. Carske mrvice. Zagreb: Znanje, 2009.
5. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. URL: http://info.hazu.hr/josip_bratulic_biografija [pristup: 14.07.2020.]
6. Jelušić, Srećko. Ogledi o nakladništvu. Zagreb: Naklada Ljevak, 2002.
7. Kason, Lajonel. Biblioteke starog sveta. Beograd: Clio, 2004.
8. Knjiga o knjigama : Croatica 1-100 / uredio Martin Grgurovac. Vinkovci : Riječ ; Cerna : Pauk, 2001.
9. Ljevak, URL: <http://www.ljevak.hr/> [pristup: 14.07.2020]
10. Mandić – Hekman, Ivana. Zabavna biblioteka Nikole Andrića: uloga i značenje. Doktorski rad. Zagreb: I. Mandić Hekman , 2012.
11. Matica hrvatska. URL: <http://www.matica.hr/Vijenac/vijenac313.nsf/AllWebDocs/MOLJAC> [pristup: 14.07.2020.]
12. Moderna vremena. URL: <http://www.mvinfo.hr/izdvojeno-tema-opsirnije.php?ppar=1098> [pristup: 14.07.2020.]
13. Tomašević, Nives; Miha, Kovač. Knjiga, Tranzicija, Iluzija. Zagreb: Ljevak, 2009.
14. Tportal, URL: <http://www.tportal.hr/kultura/knjizevnost/238661/Knjiga-s-dozom-duhovnosti-ali-bez-propovijedanja.html> [pristup: 14.07.2020.]
15. Vujić, Vesna. Nikola Andrić u osnovnoškolskoj nastavi hrvatskoga jezika: u povodu 70. Obljetnice smrti. // Život i škola 28, 2 (2012). URL: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=140291 [pristup: 14.07.2020.]
16. Znanje d.o.o. URL: <http://www.znanje.hr/> [pristup: 14.07.2020]
17. Živković, Daniela. Elektronička knjiga. Zagreb: Multigraf, 2001.
18. Fraktura, URL: <https://fraktura.hr/> [pristup: 14.07.2020.]

11. Prilozi

Slika 1. Crnković Zlatko, izvor: <http://pozeskivodic.com/na-danasnji-dan-u-caglinu-roden-zlatko-crnkovic-hrvatski-prevoditelj-knjizevnik-urednik-i-esejist/> (14.07.2020)

Slika 2. Nikola Andrić, izvor:

<http://www.matica.hr/kolo/319/svestrani-nas-vukovarac-nikola-andric-20819/> (14.07.2020.)

Slika 3. Josip Bratulić, izvor: <http://kulturistra.hr/lang/hr/2012/04/predavanje-hrvatska-pasionska-bastina-josipa-bratulica-u-zagrebu/> (14.07.2020)

Slika 4. Kristijan Vujičić, izvor <https://fraktura.hr/autori/kristijan-vujicic> (14.07.2020.)

Slika 5. Seid Serdarević, izvor: <https://www.jutarnji.hr/kultura/knjizevnost/seid-serdarevic-trebat-ce-nam-vise-od-godinu-da-dodemo-na-pozitivnu-nulu-15007963> (14.07.2020.)